Het verhaal van de tantes

Door Ger van de Ven

Voor alle familieleden die hen hebben gekend.

Inleiding

Het is Corona-crisis
27 april 2020: Koningsdag
We zitten in de tuin in de zon.
Een enveloppe met veel oude foto's ligt op tafel.

Foto's over het 40 en 50-jarig feest van tante Anna. Al die jaren in trouwe dienst bij de heer Wouters, de eigenaar van Twernerij en Ververij 'Broekhoven' N.V. Tilburg.
Even komt bij mij de gedachte op om de foto's weg te gooien. Wie heeft er wat aan?
Samen met Anneke bekijken wij de foto's.

Eigenlijk zijn deze oude zwart-wit foto's heel boeiend. Ze laten een tijdgeest zien, waar onze tijd uit is voortgekomen. Het was een tijd van trouw aan je baas. Een volstrekt andere tijd dan nu.

Ik besluit om de foto's tot een album te maken om de oude tijdgeest weer te geven.
Ik draag die oude tijd als jeugdherinnering nog in me.

Over een paar jaar is er niemand meer die tante Anna heeft gekend; het huis waar zij woonde samen met Jana en tante To aan de Broekhovenseweg 160 in Tilburg, vlak bij de kerk en de fabriek.

Een boekje .... Zomaar ....
En leuk toch om de tantes een keertje in het zonnetje te zetten.

Veel plezier ermee.

Ger van de Ven

Wie waren de tantes?

Peter Hubertus Klaassen en Anna Cornelia van Wezel waren de ouders van de tantes en natuurlijk ook van moeder/ oma van de Ven. Peter Klaassen kwam als jongeman vanuit Baexem naar Tilburg, waarschijnlijk omdat in Tilburg werk te vinden was in de textielfabrieken. Hij trouwde op 10 augustus 1898 met Anna Cornelia van Wezel.

BK 8065

Wij aanbidden U, Heer Jezus Christus, en loven U, omdat Gij door Uw kruis de wereld verlost hebt.

100 dagen aflaat eenmaal daags.
(Raccolta.)

Bid voor de ziel van zaliger

PETER KLAASSEN

weduwnaar van

Anna Cornelia van Wezel

geboren te Baexem 29 Mei 1867 en overleden te Tilburg, na voorzien te zijn van de H.H. Sacramenten der Stervenden, 27 Augustus 1929, in het Sint Elisabeth-Gasthuis.

Geen menschelijke hulp, geen wetenschap, met de modernste hulpmiddelen gewapend, vermocht genezing te brengen voor zijn kwaal; maar langzaam en zeker sleepte de ziekte hem naar 't graf. Maar zalig de mensch, die de beproeving doorstaat, want als hij beproefd zal zijn, zal hij de kroon des levens ontvangen; die God beloofd heeft aan hen, die Hem dienen.

Hij leefde in de vreeze des Heeren, trouw ging hij ter kerke, hij was een deugdzaam echtgenoot, een voorbeeldig vader; moge de Heer hem opnemen in zijn Hemelsche woning om er eeuwig Diens glorie te zingen.

Dierbare kinderen en kleinkinderen, God heeft me, evenals uwe moeder, tot zich geroepen. Ik begrijp uw smart, maar troost U, en denkt er aan, dat wij, uw vader en moeder, U in deugd en godsdienstzin hebben opgevoed. Blijft den weg bewandelen, die wij door ons woord en voorbeeld U geleerd hebben. Weest eensgezind en blijft mij in uwe gebeden gedenken.

Zoet Hart van Jezus, wees mijne liefde

BK 8065

O Maria, Moeder Gods, bid voor de overledene geloovigen.

Bid voor de ziel van zaliger

Anna Cornelia v: Wezel

echtgenoote van

Peter Hubertus Klaassen

geboren te Tilburg 28 November 1866 en aldaar overleden 27 Maart 1927, voorzien van de H.H. Sacramenten.

Zwakte en benauwdheden waren den laatsten tijd mijn deel, een langer leven zou mij niets dan kwelling en droefenis hebben gebracht, de dood is als een reddende engel verschenen: de naam des Heeren zij gezegend.

De zoetste vertroosting, die men in 't graf medeneemt. is het getuigenis, dat men een onberispelijke echtgenoote, een teedere en liefdevolle moeder geweest is en aan de kinderen degelijke beginselen en christelijke deugden tot erfenis achterlaat, — en daarom zal hare gedachtenis onvergankelijk zijn.

Dierbare echtgenoot, uwe droefheid over mijn heengaan kan ik verklaren, maar troost u; nu ben ik bij God, waar ik mijn loon reeds ontvang en later zullen we elkander wederzien

En gij, mijne kinderen, vergeet de lessen van uwe moeder niet, bemint Vader uit geheel uw hart en gedenkt mij in uwe gebeden.

Zoet Hart van Jezus, wees mijne liefde! 300 dagen aflaat.

H.Vromans koster par. H. Familie

Hun kinderen

Josephina Martina Maria (ons moeder/ Oma) was hun eerste kind. Geboren op 5 juni 1899 en overleden op 11 juni 1986.
Zij trouwde op 15 mei 1923 op 23-jarige leeftijd met de 27-jarige Hendrikus Adrianus Eijsermans, die geboren was op 16 oktober 1895.
Hendrikus Eijsermans overleed onverwachts op 10 juni 1932, waarschijnlijk een hartstilstand.
Een paar jaar later op 19 februari 1935 trouwde ons moeder /oma in Goirle met onze pa/opa.
Onze pa was toen 28 en ons moeder 35 jaar.

Liefdevolle gedachtenis aan

JOSEPHINA MARTINA
MARIA KLAASSEN
echtgenote van
Franciscus Cornelis van de Ven
eerder weduwe van
Hendrikus Adrianus Eijsermans

geboren te Tilburg 5 juni 1899 en aldaar overleden 11 juni 1986, door Christus gesterkt in de Ziekenzalving en Kommunie. Wij hebben haar begraven op het kerkhof van St. Jan te Goirle.

—

„De mens wikt, maar God beschikt".

Dit gezegde was bij moeder een diepe overtuiging. Zij had het vaak aan den lijve ondervonden, bijzonder bij het vroegtijdig sterven van haar eerste man en van twee van haar kinderen.
Bij alles wist zij staande te blijven, gesterkt door haar geloof en door haar reële kijk op het leven.
Zij leefde steeds in het heden en regelde alles praktisch en doeltreffend, altijd bereid ook zichzelf weg te cijferen.

Haar inzicht en geloof gaven haar wijsheid, zodat wij graag bij haar te rade gingen.
Tot het laatste toe ook bleef zij attent en meelevend met haar kinderen en kleinkinderen.
Bij alles was vader haar grote steun, vooral de laatste jaren van lichamelijke zwakte. De gouden bekroning van hun huwelijk was een bijzonder geschenk uit de hemel.

God, wij danken U voor haar leven en levenshouding. Zij heeft ons veel meegegeven, vooral een diep besef van uw aanwezigheid en van uw liefde.
Help ons om samen op deze goede weg verder te gaan.
Moge moeder voor altijd leven in Uw licht.

Wij danken u hartelijk voor uw medeleven.

F. C. van de Ven
kinderen, behuwd-, klein- en achterkleinkinderen.

Tante To was geboren op 15 september 1902. Zij stierf als eerste van de vier op 20 juli 1954.

†

In Uwe godvruchtige gebeden wordt aanbevolen
de Ziel van

Maria Catharina Martina Klaassen

geboren te Tilburg 15 September 1902 en aldaar overleden 20 Juli 1954, voorzien van de laatste H. Sacramenten.

„Ik werd ziek en niemand kon mij helpen, ik zag om naar de bijstand der mensen maar die was er niet. Mijn hulpeloze kwaal weigerde te genezen. De dood is beter dan een bitter leven en de eeuwige rust is beter dan een blijvende ziekelijkheid". (Eccl. XXX 17)
„De goede strijd heb ik gestreden, het geloof heb ik bewaard: van nu af ligt voor mij gereed de kroon der gerechtigheid, want ik weet op wie ik mijn vertrouwen stelde". (II Tim.)
Inderdaad de weg die God voor haar had uitgestippeld, was een ware lijdensweg. De dood is voor haar de overgang van het aardse dal der tranen naar het hemelhuis van eeuwige vreugde. Zij verlangde er reeds lang na, maar wist steeds te zeggen „Uw wil geschiede", zolang God de kelk nog niet vol genoeg achtte. De talenten die zij van God ontving, stelde zij ook in zijn dienst. Haar kunstvaardige vingers hebben vele uren gerept voor de luister van Gods huis in de parochie en de missie. Nu kan zij delen in de eeuwige Eredienst met de hemelse luister.
Dierbare zusters, dank voor de vele opofferingen en de liefde waarmede gij mij steeds hebt omringd. Na de zorg voor mijn lichaam gedenk nu mijne ziel.

Zij ruste in vrede.

H. Vromans, Koster Par. H. Familie.

Sassoferrato

MOEDER VAN SMARTEN,
MOEDER ALLER CHRISTENEN
BID VOOR ONS.

K.A.M. 104

Tante To was een hele fijne naaister. Zij naaide voor de eredienst in de kerk: de albe's, de superplies, de altaardwalen e.d. En alles werd tot in de puntjes gesteven en gestreken.

**

Zij is met onze Henk/ ome Henk, die kinderverlamming heeft gehad, naar Lourdes gegaan om daar bij Maria steun te vragen om die ziekte te kunnen dragen.
Ome Henk/onze Henk liep mank en had aan elkaar gegroeide vingers. Oma vertelde altijd dat hij voor zijn ziekte een begaafd kind was. Toch kwam hij op de BLO- school terecht. Zo was dat in die tijd. Gehandicapte waren toch een beetje achterlijk. Hij zelf heeft daar hele goede herinneringen aan, vooral frater Martino sprong er voor hem uit. Er is nog een klein kruisje, dat hij voor frater Martino met de figuurzaag heeft gemaakt ter gedachtenis – zo staat dat op de achterkant met mooie letters in inkt geschreven.
Onze Henk werd uiteindelijk door de sterke stimulans van ons moeder koelmonteur. Hij heeft alles geleerd in de praktijk. Piet O'Princen uit Tilburg was zijn grote leermeester.

Tante Anna: Anna Petronella Baptista

Zij werd geboren in 1901 en ging op 24 oktober 1913 werken op de Twernerij en Ververij "Broekhoven", een goeie 100 meter verderop in de straat.
Door haar werk bleef zij onder het gewone volk. Zij was een heel gewaardeerde kracht op de fabriek, die veel meisjes inwijdde in de kneepjes van het vak.
Over haar gaat het laatste deel van dit verhaal.
Voor tante Anna was het wel flink aanpassen toen zij na haar werk op de fabriek ineens thuis kwam en een nieuwe 'baas' kreeg. Ook voor tante Jana was het nieuw.

Een zoontje

Ons moeder vertelde dat er ook een zoontje uit het huwelijk is geboren. Dat was Martinus Johannes Peter Klaassen, geboren op 31 december 1903 en 11 maanden later gestorven op 26 november 1904.

Tante Jana: Adriana Anna Martina.

Zij was de jongste. Zij moet volgens mij in 1905 geboren zijn. Op 80-jarige leeftijd is zij gestorven.
Zij zorgde voor het huishouden en zwaaide daar de scepter tot haar plotselinge dood.

Nog een kind

Uit de archieven blijkt dat er nog een kind is geboren op 15 november 1907. Dit kind kwam dood ter wereld. Vreemd dat het wel is opgenomen in het register van overlijden te Tilburg. Zonder naam.

†

Geheel onverwacht is, tot onze diepe droefheid, van ons heengegaan, voorzien van het sacrament der zieken, onze lieve zus, schoonzus, tante en oudtante

ADRIANA MARIA MARTINA KLAASSEN

in de gezegende leeftijd van 80 jaar.

A. Klaassen
Familie van de Ven-Klaassen

2 juli 1986
Broekhovenseweg 160
5021 JL Tilburg

De plechtige Eucharistieviering zal plaatsvinden maandag 7 juli om 10.30 uur in de kapel van „St. Jozefzorg", ingang Kruisvaarderstraat, waarna de begrafenis op het kerkhof aan de Prof. Lorentzstraat.
Bijeenkomst in de kapel.

Avondmis: zaterdag om 17.30 uur in genoemde kapel.

De overledene is opgebaard in de chapelle ardente van het Maria-ziekenhuis, Dr. Deelenlaan 5. Gelegenheid tot het brengen van een laatste groet, zaterdag na de Avondmis.

Condoleren maandag na de begrafenis in zaal Kolen, Broekhovenseweg 111, waarbij u tevens uitnodigd wordt voor de koffietafel.

De tantes

Zij leefden heel eenvoudig.
Ze droegen altijd een schort. Het was eigenlijk een foto waard, als ze je na een bezoek -gekleed met schort- uitzwaaiden bij de voordeur.
Ze waren heel zuinig. Ze leefden van het geld dat tante Anna binnenbracht. Het inkomen van tante Jana werd grotendeels gespaard en uitgedeeld aan de tantezeggers/-sters. Dus aan tante Nellie, ome Huub en aan mij (onze Ger) en misschien nog wel voor meer familieleden.
Voor mij begon dat in 1969. Ik mocht een auto kopen op hun kosten. Ik mocht het wel tegen niemand zeggen. Ik kocht een Renault 4. Het was een geweldige uitkomst. Het was een cadeau waar ik niet van had durven dromen.

Twee nichten van de gezusters Klaassen waren in het klooster: zuster Arnolda en zuster Baptista. Ik mocht als kind wel eens mee als de tantes bij hen op bezoek gingen.
Dat was maar heel af en toe; gelukkig maar.

De tantes zijn begraven linksachter op het parochie-kerkhof. Ze wilden geen grafsteen. Ik denk dat ze liever hadden dat het geld naar de tantezeggers/-sters ging.

Na de begrafenis aten we als nabestaanden een broodje bij Bet Koolen.

**

De tantes spraken ook wel eens over ome Marte.
Dat was een tien jaar jongere broer van Opa Klaassen. Ook hij was vanuit Baexem naar Tilburg gekomen. Hij zal toen een jaar of 21 geweest zijn. De tantes noemde steeds als bijzonderheid dat er een fout was gemaakt door de ambtenaar bij de burgerlijke stand, waardoor zijn achternaam met een 'C' werd geschreven.
Op zijn bidprentje staat: Martinus Hubertus Claassen, geboren op 28 juli 1877 en overleden in Tilburg op 17 april 1945.
Hij sterft op het einde van wereldoorlog II. Tilburg is al een bevrijde stad, maar uit het bidprentje blijkt dat zijn oudste zoon elders is (Arbeidseinzatz in Duitsland?) "Gij mijn oudste zoon, weet, dat vader nu in den hemel is. Het zal je zwaar vallen, mij niet meer terug te zien bij je thuiskomst. Later zal ik je weerzien."

Waar de tantes woonden.

Het huis van de tantes stond in Broekhoven aan de verbindingsweg van het centrum van Tilburg naar Hilvarenbeek.

Rond 1900 werden de oude huizen aan deze Broekhovenseweg gesloopt en door nieuwbouw vervangen.
De tantes gingen in een van deze pas gebouwde huizen wonen: op de Broekhovenseweg 160.

Uit oude verzekeringspapieren van 27 januari 1903 en 24 januari 1921 blijkt dat het gezin van opa Peter Klaassen vroeger gewoond heeft aan de Groenewoudseweg 9, eveneens in Tilburg.

In 1929, vermoedelijk kort na het overlijden van hun vader, verhuizen de tantes. Oma van de Ven, Hun zus, is dan al uit huis. Zij is al in 1923 (?) getrouwd en woonde in Goirle samen met haar man op de Bergstraat 104.

Op 10 september 1929 wordt de verzekering die ruste op het huis aan de Groenewoudseweg overgeschreven op het huis aan de Broekhovenseweg. De Assurantie Compagnie te Amsterdam van 1771 schrijft in de polis:

> *"Nemen nota en genoegen dat deze verzekering thans valideert ten name van de Dames Gezusters Klaassen, nl. Mejuffrouw Anna Petronella Baptisca; mejuffrouw Maria Catharina Martina; en mejuffrouw Adriana Anna Martinia.*
> *Overigens geheel in manieren en op conditien als tevoren vermeld."*

De kosten voor deze overschrijving bedragen *f.* 0.50.
De overschrijving gebeurt naar het huis aan de Broekhovenscheweg Nr. 256. Later is dit huisnummer veranderd in Broekhovenseweg 160.

De verzekeringspapieren zijn mooi geschreven en met de handtekeningen van de directeuren voorzien. De handtekening van Peter Klaassen ontbreekt. De legeszegel maakte het extra betrouwbaar. In 1921 werd er een typemachine met blauw lint gebruikt.

Afdeeling 2 Deel 43 N°. 21376

Agentschap Tilburg Correspondentschap

ASSURANTIEKANTOOR voorheen P. F. BERGMANS.

ASSURANTIE-COMPAGNIE

te AMSTERDAM.

Opgericht Ao. 1771.

Verzekerde Som f 700 Premie f 5.-

per mille voor 12 maanden.

POLIS.

De Assurantie-Compagnie te Amsterdam verzekert voor en ten behoeve van den Heer Petrus Klaassen te Tilburg Op meubelen f 150; kleederen linnengoed en bedden f 250; klok, horlagiën, goud- en zilverwerk f 100; huishoudelijke en keukengereedschappen f 50; huishoudelijken voorraad f 50; tuingereedschappen en veldin vee f 100; alles aanwezig in een huis, waarin 4 inwoningen van steen met schop op steenen met verder van planken opgeprokken alles met rietendak te Tilburg en verder op de hierachter volgende voorwaarden. Broekenstraat

Zie verder aanhangsel bij deze polis

Aldus gedaan te AMSTERDAM, den 27 Jan 1903

De Directeuren.

Jaarpremie *f* 3.50

BRANDPOLIS.

voor Doorloopend

ingaande 26 Jan 1903

eindigende 1 Jan 1904

op Inboedel etc.

als omschreven

ten name van den Heer

P. Klaasen

Verzekerde Som f. 700.=.

Afd. 2 *Deel* 43 *No.* 21376

Premie. tot 1 Jan 1904		3.24
Polis	„	1.=
Briefport	„	
Verificatie	„	0.50
Overboeking	„	
Aanteekening	„	
		4.74

Bij mij ontvangen den 27 Januari 1903

De Agent

G. [illegible]

Die veranderingen zullen, even als de bepalingen van dit reglement, voor den verzekerde verbindend zijn.

AANHANGSEL TOT DE POLIS DER

Assurantie Compagnie te Amsterdam

Afd. 2 Deel 43 N°. 21376 Agentschap Tilburg

Gedateerd Amsterdam, den 27 Jan 1903

ten behoeve van den Heer P. Klaassen

te Tilburg

A. 366. Zonderbedrijf belendende woon.-. Voor Zesenhonderd Gulden. Voor ~~Doorlopend in-~~ gaande 26. Januari 1903

Amsterdam, 27 Jan 1903.

ASSURANTIE COMPAGNIE TE AMSTERDAM VAN 1771.

afz directeuren

f 2.00

Nog wordt verzekerd met ingang van 24 Mei 2918. ƒ 200.- op brandhout aanwezig in het schop, zoodat de hoofdsom dezer verzekering thans bedraagt ƒ 800.- verder als voren omschreven.
Jaarpremie voortaan ƒ 4.50.-
Suppl. premie over ƒ 800.- tot 1 Januari 1919. ƒ 0.60.-

Amsterdam 31 - Mei 1918.

ASSURANTIE COMPAC AMSTERDAM VAN 1771.

COP.

5 ct
den 31/5 1918

thans bedraagt ƒ 1200.- op den geheelen ~~huishoudelijken~~ inboedel niets uitgezonderd met inbegrip van gewerkt goud en zilver en huishoudelyken voorraad, tuingereedschappen, klein vee en twee rywielen, alles aanwezig in een huis waarin 4 door brandgevel gescheiden woningen van steen met pannen dak, waaronder riet en schop op steenen voet van planken opgetrokken met pannen dak te Tilburg aan de Groenewoudstraat 9, zonder bedryf en gewoon belend.

Jaarpremie 2‰ = ƒ2.40.-

Kosten ƒ 0.50.-

Zegel " 0.10.

ƒ 0.60.

Amsterdam 24 Januari 1921.

Het Huis aan de Broekhovenseweg 160.

Nog wordt verzekerd met ingang van 13 dezer ƒ 1800.- zoodat de hoofdsom dezer verzekering vanaf dien datum bedraagt ƒ 3.000.- thans ongespecificeerd op den geheelen huishoudelyken inboedel, niets daarvan uitgezonderd, met inbegrip van gewerkt goud en zilver en huishoudelyke voorraad,, rywielen, tuingereedschappen en klein vee, Alles zich thans bevindende in een huis waarin 4 door brandgevels gescheiden woningen, met annexe achterbouwen en schop, alles van steen gebouwd en met pannendak, waaronder riet, staande en gelegen te TILBURG, aan de Groenewoudstraat 9 zonder bedryf, belend door panden van dezelfde constructie en dekking, eveneens zonder bedryven daarin. De planken schop is vervallen en dus niet meer onder deze verzekering begrepen. De premie gesteld op ƒ 1.50 per mille. Jaarpremie voortaan ƒ 4,50

Surpluspremie ƒ 2.- tot 1 Januari 1928. - 9----------

Kosten : " 0,50

Zegel : " 0.50

ƒ 3.-

Amsterdam, 20 Januari 1927.

ASSURANTIEKANTOOR voorheen P. F. BERGMANS.

Bij verhuizing, verlangde wijziging of verhooging brandschade enz. wordt men verzocht direct kennis te geven ten kantore van Com. H. M. van der VEN, Willem-II-straat 9, Telefoon 1189.

Assurantie Compagnie te Amsterdam van 1771

Afd. 2 Deel... 43 No. 21376 Agentschap Tilburg

Gedateerd Amsterdam, den. .27..e.n.. Januari. .i90Z ..ten behoeve van ....de.n....He.er.. P.....-

..K.1.aass.en.0.....

Nemen nota en genoegen dat deze verzeketing thans valideert ten name van de Dames Gezusters Klaassen, n.l. Mejuffrouw Anna Petronella Baptisca ; Mejuffrouw Maria Catharina Martina .en Mejuffrouw Adriana Anna Martina .

Overizens geheel in zanieren en op conditien als voren vermeld. Kosten 10 September 1929.

Kosten f 0.50

Amsterdam, 10 September 1929.

ASSURANTIE COMPAGNIE TE AMSTERDAM VAN 1771.

Bij verhuizing, verlangde wijziging of verhooging brandschade enz. wordt men verzocht direct kennis te geven ten kantore van Com. H. M. van der VEN, Willem-II-straat 9, Telefoon 1189.

ASSURANTIEKANTOOR
voorheen P. F. BERGMANS.

Nemen nota en genoegen dat de verzekerde goederen zich thans bevinden in een huis met annexe achterbouw waarin drie door brandgevels gescheiden woningen,alles van steen gebouwd met pannendak waaronder bepleisterd riet,zonder bedryf,staande en gelegen te TILBURG,Broekhovenscheweg Nr.256 gewoon belend.

Kosten f.0,50

Amsterdam 24 Juni 1931.

ASSURANTIE COMPAGNIE TE AMSTERDAM VAN 1771,

Bij verhuizing, verlangde wijziging of verhooging brandschade enz. wordt men verzocht direct kennis te geven ten kantore van Com. H. M. van der VEN, Willem-II-straat 9, Telefoon 1189.

ASSURANTIEKANTOOR
voorheen P. F. BERGMANS.

Het huis van de tantes

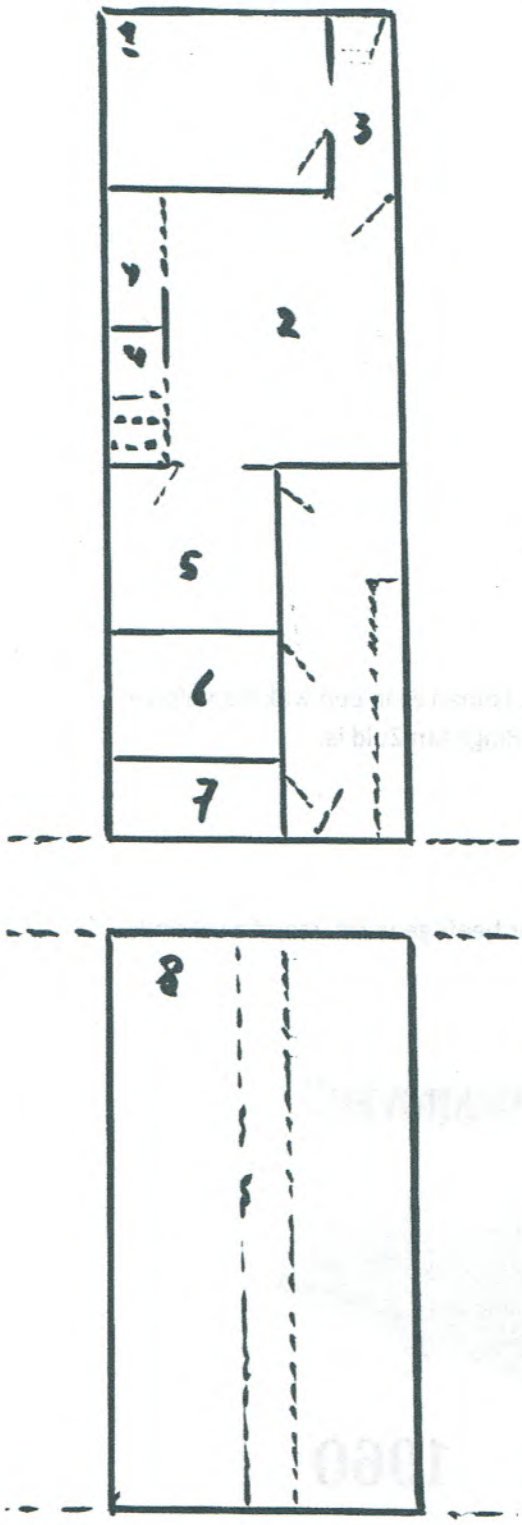

1. De voorkamer
2. De huiskamer met middenin de tafel met vier stoelen Onder het raam, die uitkeek op de binnenplaats stond de naaimachine van tante To.
   Tegenover het raam – dus bij de muur aan de kant van de voorkamer- stond 's winters de haard. Deze werd 's zomers opgeruimd en het afvoerkanaal werd afgedekt met een haardplaat, die opa Klaassen zelf had gemaakt, net als de pontificale eikenhouten stoel onder de klok tussen de bedsteden (de nrs. 4). Tegenover deze stoel stond een antieke kast -helaas tot kachelhout gemaakt om er iets onooglijks voor terug te plaatsen. Ook daarnaast een laag kastje voor de naaispullen met daarboven het PTT-radiootje. Een TV kwam het huis niet in omdat dat 'schiemelde' voor de ogen.
3. is de smalle gang. Er hing in het midden een kapstok met op de bovenrand een houten kruiwagentje, een karnstelletje en nog wat meer zelfgemaakte snuisterijen, producten van opa.
4. De bedsteden die later omgebouwd zijn tot kasten.
5. is het keukentje, waar een tafeltje in stond met twee stoelen, net groot genoeg om er samen te kunnen eten.
   De keuken had ook een kelder. Om daar in de kunnen moest je het onderste stuk van de trap links naar boven open slaan. Heel bijzonder, maar ook heel gevaarlijk met zijn smalle treetjes.
   De zolder was oorspronkelijk een open zolder, maar later zijn daar twee slaapkamers gemaakt.
6. Het washok en de berging voor de fietsen.
7. De WC. Om die te bereiken moest je bij weer en ontij naar buiten via de kleine binnenplaats. Deze had een klein smal perkje. In de hoek stond een rododendron en in de zomer bloeide er de lathyrus.
   Rioleringen werden n de twintiger jaren van de vorige eeuw aangelegd. Het is niet onwaarschijnlijk dat aanvankelijk de beerton om de zoveel tijd nog geleegd moest worden en dat pas later de riolering werd aangelegd.
   Veel later werd er een verbinding gemaakt, zodat je via de keuken en het schop bij de WC kon komen.
8. Via het poortje stak je een gemeenschappelijk pad over en kwam je in de tuin, waar tante Jana aardappelen en groenten verbouwde en waar de waslijnen gespannen waren om de was te drogen.

- De eerste steen werd gelegd in 1905.
- De grootte van het huis bedroeg: 156 m2
- De totale oppervlakte van huis plus tuin was 1150 m2.

De buurt van de tantes

Als de tantes in 1929 aan de Broekhovenseweg komen wonen, komen zij in een wijk die volop in ontwikkeling is. Het huis staat dicht bij de kruising met wat nu Ringbaan-Zuid is.

De Twernerij en ververij 'Broekhoven", waar tante Anna 50 jaar heeft gewerkt, stond er al sinds 1880.

Ook de oude Broekhovense molen stond er al. Deze stond schuin tegenover het huis van de tantes. De molen was van de Graan en Meelhandel van H. Schraven – Eijsbouts.

Aan het einde van de rij huizen waar de tantes in woonden - richting stad, was een klein winkeltje gevestigd voor de wekelijkse boodschappen. Dat huis was niet groter dan dat van de tantes.

Schuin tegenover dit winkeltje stond de kerk.

R. K. KERK DER H. FAMILIE TE TILBURG

Deze kerk werd in 1924 gebouwd door architect Jos Donders, toen nog midden in een weiland. Het was de parochiekerk van de tantes. In de volksmond was dit: Broekhoven II.
De tantes hadden het wel eens over de bouwpastoor Nabuurs (1924 – 1945) Hij werd later opgevolgd door pastoor Kerssemakers (1945 – 1965/66).
In 1974 werd de kerk gesloopt tot groot verdriet van de tantes. Zij hadden zich hun hele leven ingezet voor de kerk. Tante To had als hele fijne naaister fijne paramenten voor de eredienst gemaakt. Tante Jana had ze altijd met uiterste zorg gewassen, gesteven en gestreken. En toen hoefde het allemaal niet meer. Met de afbraak van de kerk werd ook hun hele levensvervulling tenietgedaan.

In 1928 werd het Jacobusklooster gebouwd op verzoek van bovengenoemde pastoor Nabuurs. Hij zocht naar zusters voor de kleuterschool, de lagere meisjesschool en de naai- en huishoudschool voor dames. De zusters heetten officieel 'van het Allerheiligste Hart van Jezus' of gewoon: de zusters van de Moerdijk, want daar stond het moederhuis van deze zusters.

In 1969 vertrokken de zusters. Ook dat was en teken van een veranderende tijd. Het klooster ging over naar de paters Oblaten van Sint Franciscus van Sales. In 2017 werd er een praktijk voor accupunctuur in gevestigd.

Voor de tantes was alles op loopafstand: kruidenierswinkeltje, kerk, de fabriek en één keer in de week ging tante Jana naar de markt op het Piusplein.

Deze foto is uit 1935.

<u>En dan het feest van tante Anna</u>

De foto's van het 40-jarig en 50-jarig dienstverband van tante Anna bij de fabriek van de familie Wouters waren de aanleiding om dit boekje te maken. De foto's weg gooien kan altijd nog.

Tante Anna begint haar werk op de fabriek als 12 of 13-jarig meisje op 24 oktober 1913.
Je ging niet gewoon werken voor de kost, maar je ging dienen.

Ons moeder/ oma van de Ven heeft voor ze ging trouwen ook gediend. Zij diende bij een mevrouw als huishoudster. Zij zei daarover dat ze hard moest werken voor een of twee stuiver per week. Oma voelde al een beetje aan dat het dienen van de rijken, ook een keerzijde had en dat er wel financieel wat tegenover moest staan.

Voor tante Anna was het dienen toch meer vanzelfsprekend.
Uit de foto's blijkt dat zij veel op had met de heer Wouters en met zijn hele familie en ook met hun bedrijf.

Ze heeft het bidprentje van Ignatius Wouters, geboren op 22 juni 1880 – dus in het jaar dat zijn vader met de fabriek begon – en gestorven op 20 december 1964, steeds goed bewaard. Hij wordt beschreven als iemand die veel goed deed, o.a. voor zijn personeel. Hij deed het zo dat zijn linkerhand niet wist wat zijn rechterhand deed. Dus heel onopvallend. Hij had het erekruis ontvangen 'Pro Ecclesia et Pontfice', dus geridderd vanwege zijn verdienste voor kerk en paus.

Ze heeft ook het bidprentje bewaard van Josephus Wouters, geboren op 2 juni 1887 en overleden op 16 januari 1967. Hij was oud lid van het kerkbestuur en medestichter van de parochie van het Allerheiligst Sacrament (het groen torentje) in Tilburg en ridder in de orde van St. Gregorius de Grote en officier in de orde van Oranje-Nassau. Ook hij bood – aldus het bidprentje – hulp aan mensen in nood en bekostigde de opleiding van verschillende priesterstudenten.

Maar de liefde voor de familie Wouters gaat nog verder. Tante Anna krijgt een kaartje toegestuurd van de geboorte van Wim Wouters op 26 april 1948. Ze krijgt dat dus van weer de volgende generatie.

De liefde voor **<u>d'n heer</u>** – de heer Wouters en zijn familie is dus wederzijds. Dat blijkt o.a. uit een familiefoto van de directeur met vrouw kinderen en kleinkinderen. Tante Anna heeft een foto van hun villa en ook foto's van het bedrijf. Tante Anna leefde dus helemaal voor hen en hun bedrijf.

Tante Anna 40 jaar dienstbaarheid. Hier de hele familie Wouters op weg naar de receptie.

En tijdens de receptie zit de familie op een eigen verhoging.
Let op het portret van de oprichter van het bedrijf boven de hoofden van heel de familie.

En natuurlijk op de foto met de oude heer Wouters en de nieuwe heer Wouters.

Tante Anna is ook heel geliefd bij haar collega's. Hier een groepsfoto van hen samen met de jubilaris. En een foto van de voordracht die een voordracht hield namens alle collega's.

En onder de familie die alles volgt.

Tante Anna – ons moeder/ oma – tante Jana – Ome Henk – onze pa/ opa – onze Huub – ons Nelly – tante Will zit achter haar – onze Ger en ons An. Ome Ad ontbreekt op de foto.

De voordracht:

Op 24 October, nu 40 jaar geleden
Deed Anna haar eerste schreden
In de twarnerij, die pas was gegrond
Op Broekhoveas grond.
In vele woorden is vandaag al gezegd
De ijver, die Anna aan de dag heeft gelegd
Haar kennis van 't twarnen mag er wezen
Haar eenvoud, haar eerlijkheid zijn al geprezen
De moeilijkste karweitjes knapt zij op
En verwisselt geen weversknoop met kattenkop
Menig meisje heeft ze zien komen en gaan
De een met een lach, de ander met een traan

Aan velen heeft zij 't twernen geleerd
Al deden ze 't nog zo dikwijls verkeerd
Wij zijn eens rustig nagegaan
Wat Anna in die tijd heeft gedaan
Ongeveer 22 duizend manden
Heeft zij gevuld met haar handen
De hoogte hiervan, ik zeg 't meteen
Is 250 maal de T.V.B. schoorsteen
Ruim 17 millioen pijpen hebben daarin gezeten
En als U 't precies wilt weten
Rekent U dan maar vlug
Het is Tilburg - Rome en weer terug

Het gewicht van 't werk is niet fout te verstaan
650 duizend kilogram heeft Anna gedaan
Dus eventjes voor het gemak
Voor 325 duizend mannen een pak
De lengte van het garen is moeilijk te meten
Maar wij menen het toch te weten
Luister maar met open mond
Zowat 300 maal de aarde rond.
Een levenswerk dat er wezen mag
En daarom de hulde op deze dag
Van iedereen een felicitatie
Met deze zeldzame prestatie

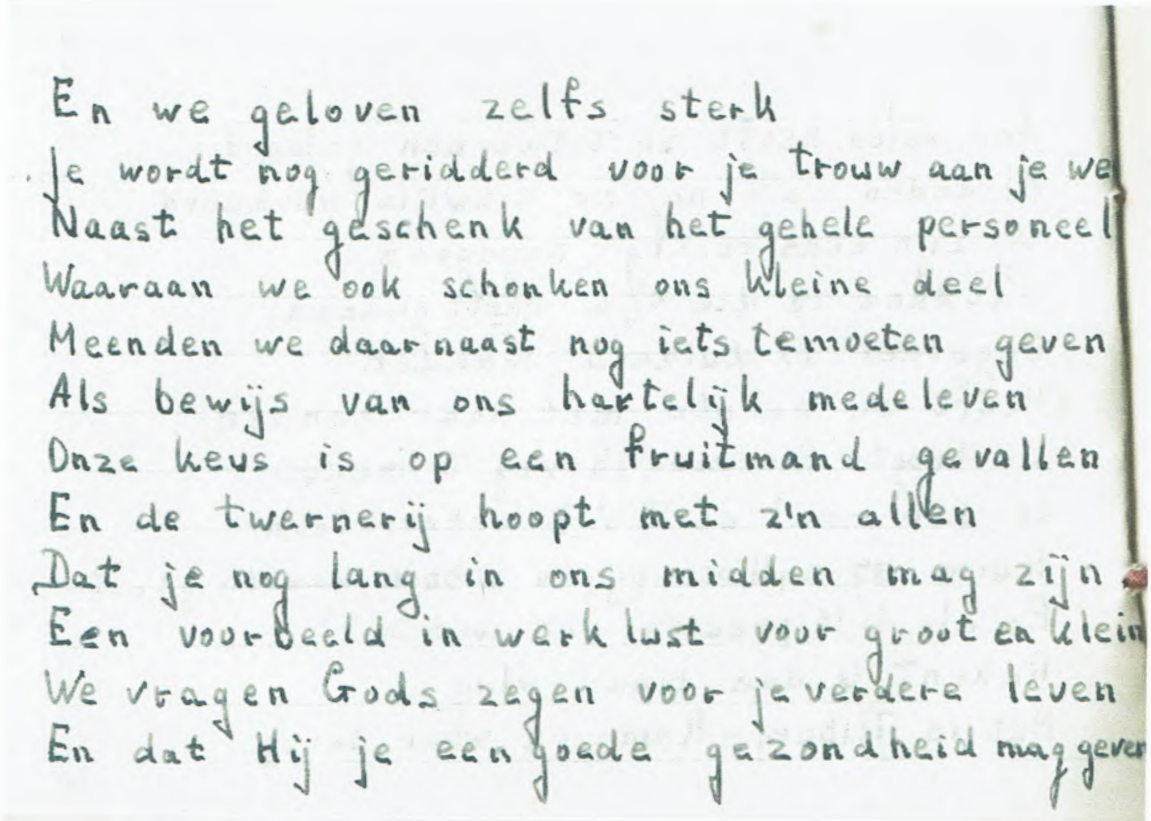

En we geloven zelfs sterk
Je wordt nog geridderd voor je trouw aan je we
Naast het geschenk van het gehele personeel
Waaraan we ook schonken ons kleine deel
Meenden we daarnaast nog iets temoeten geven
Als bewijs van ons hartelijk medeleven
Onze keus is op een fruitmand gevallen
En de twernerij hoopt met z'n allen
Dat je nog lang in ons midden mag zijn
Een voorbeeld in werklust voor groot en klein
We vragen Gods zegen voor je verdere leven
En dat Hij je een goede gezondheid mag geven

Anna, wij laten het hierbij
Van harte proficiat van de twernerij

Burgemeester C. Becht van Tilburg spelt de jubilaris haar ridderorde op voor 40 jaar trouwe dienst.

En tien jaar later spelt de toenmalige heer Wouters een nog grotere ridderorde op voor het 50-jarig dienstverband. Het 50-jarig feest werd heel bescheiden gevierd.

Dit telegram is van het 50-jarig feest van tante Anna

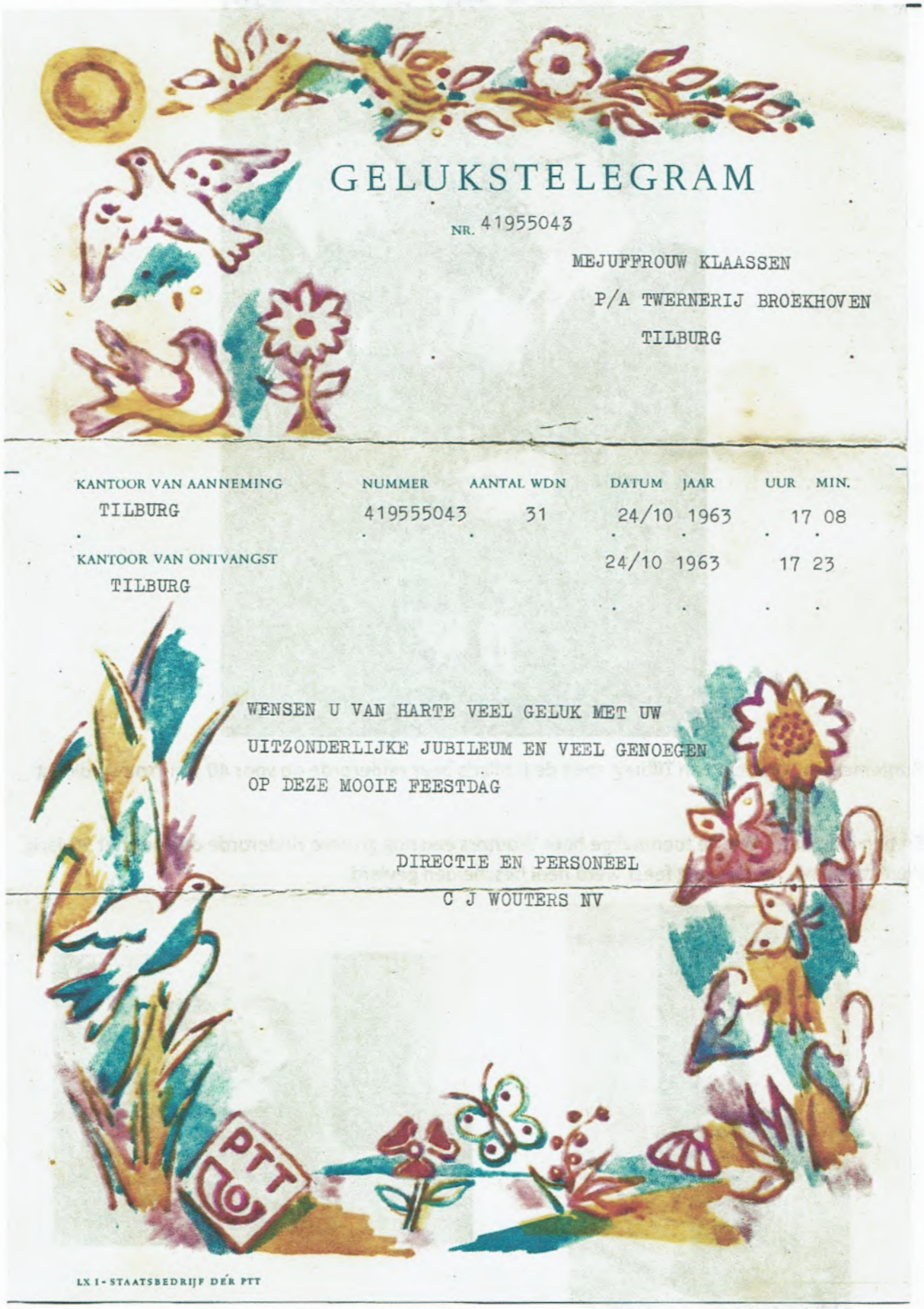

GELUKSTELEGRAM

NR. 41955043

MEJUFFROUW KLAASSEN
P/A TWERNERIJ BROEKHOVEN
TILBURG

KANTOOR VAN AANNEMING	NUMMER	AANTAL WDN	DATUM	JAAR	UUR	MIN.
TILBURG	419555043	31	24/10	1963	17	08
KANTOOR VAN ONTVANGST			24/10	1963	17	23
TILBURG						

WENSEN U VAN HARTE VEEL GELUK MET UW
UITZONDERLIJKE JUBILEUM EN VEEL GENOEGEN
OP DEZE MOOIE FEESTDAG

DIRECTIE EN PERSONEEL
C J WOUTERS NV

PTT

LX I - STAATSBEDRIJF DER PTT

Tot zover dit verhaal.

Zomaar ontstaan in de Coronatijd.

Met bekende en nieuwe dingen

Een huldeblijk.